

Azərbaycan-İsveçrə tərəfdaşlıq münasibətləri genişlənir

1991-ci ildə Azərbaycan dövlət müstəqilliyini əldə etdikdən sonra qarşısında geniş üfüqlər açıldı. Daxili siyasətdə əldə etdiyi nailiyyətləri möhkəmləndirməyə çalışan Azərbaycan rəhbərliyi dünyanın inkişaf etmiş sivil dövlətləri ilə münasibətlərə xüsusi önəm verdi. Bununla əlaqədar olaraq Avropa strukturlarına inteqrasiya prioritet əhəmiyyət kəsb etdi. Bu işdə dünya siyasətində özünəməxsus söz sahibi olan, sülhsevər xarici siyasət yeridən və güvənli bank sistemi ilə dünya əmanətçilərinin etibarını qazanan İsveçrə Konfederasiyası ilə münasibətlərin qurulması və daha da inkişaf etdirilməsi müsbət rol oynadı.

Bu gün Azərbaycan-İsveçrə münasibətləri dedikdə, hərtərəfli inkişaf yolunu tutmuş bir əməkdaşlıq göz önündə canlanır. Bu əməkdaşlıq qarşılıqlı etimada, etibarlı dostluğa və səmərəli tərəfdaşlığa əsaslanır. İsveçrə beynəlxalq hüquq prinsiplərinə müvafiq olaraq ölkələrin ərazi bütövlüyü və suverenliyinə hörmətlə yanaşır. Bu mənada, Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin nizama salınması məsələsində maraqlı bir ölkə kimi çıxış edir.

İsveçrə Azərbaycanın müstəqilliyini 1991-ci il dekabrın 23-də rəsmən tanımışdır. İki dövlət arasında diplomatik münasibətlər isə 1992-ci il yanvarın 21-də qurulmuşdur. Azərbaycanın Berndəki səfirliyi 2004-cü ildə təsis olunmuş, İsveçrə isə 2001-ci ildə Bakıda iki ölkə arasında diplomatik münasibətlərə məsul olan Əməkdaşlıq bürosu açmış, 2007-ci ildə isə öz səfirliyini təsis etmişdir. Onun rəsmi açılış töhrəni isə 2008-ci ilin mayında olmuşdur. İsveçrə Səfirliyinin Azərbaycanda açılması ikitərəfli əlaqələrin daha da güclənməsinə yönəldilmiş addım hesab edilir.

Hazırda iki ölkə arasında bir çox sahələri əhatə edən əlaqələr mövcuddur. Bu sahələrə siyasi, ticarət-iqtisadi, texniki, mədəni əlaqələri aid etmək olar. Son illər bu sahələrdə əlaqələr uğurla inkişaf etməkdədir. Artıq hər iki ölkə bir-birini real tərəfdaş kimi qəbul edir.

İki ölkə arasında uğurla inkişaf edən yüksək səviyyəli münasibətlər həyatın digər sahələrindəki əlaqələrə müsbət təsir göstərir. Təsadüfi deyil ki, 2006-cı il oktyabrın 2-dən etibarən Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisində Azərbaycan-İsveçrə parlamentlərarası əlaqələr üzrə İşçi qrupu

veçrə Konfederasiyasının Federal Şurası arasında ticarət və iqtisadi əməkdaşlıq üzrə Birgə Komissiya öz işinə başladı. Birgə Hökumətlərarası Komissiyaanın əsas məqsədi iki ölkə arasında ticarət dövriyyəsinin artırılması, sənaye, kənd təsərrüfatı, maliyyə, bank, investisiya, turizm, bərpa olu-

dolları ötürüb keçdi. Bu, 2016-cı ilə müqayisədə 46 faiz artım deməkdir. Eyni zamanda, Azərbaycanın da İsveçrəyə ixrac etdiyi məhsulların miqdarı 43 faiz artıb. Qeyri-neft məhsullarının ixracında İsveçrə ön sıralardadır. İsveçrə Azərbaycanın qeyri-neft məhsulları ixrac etdiyi ölkələr arasında aparıcı yerlərdən birini tutur. Lakin potensial daha çoxdur və yaxın gələcəkdə bunların işə salınması da nəzərdə tutulur.

Hazırda Azərbaycandan İsveçrəyə əsasən qızıl və fındıq ixrac edilir. Lakin digər kənd təsərrüfatı məhsulları və keyfiyyətli şərab növləri də potensial ixrac məhsulları arasında yer alır. Bir müddət əvvəl Azərbaycanın ixrac üzrə nümayəndə heyətinin İsveçrəyə səfəri zamanı 125 min dollar dəyərində 220 ton fındıq tədarükü barədə razılıq əldə olunmuşdur.

Azərbaycanda son illər yol-nəqliyyat strukturlarının yenidən qurulması prosesi qızdır. Bununla əlaqədar, artıq ölkəmizdəki nəqliyyat və dəmir yolu layihələrinə İsveçrə şirkətlərinin cəlb olunması ikitərəfli münasibətlərə öz bəhrəsini vermişdir.

Azərbaycan Mərkəzi Bankı (AMB) ilə İsveçrə Milli Bankı (İMB) arasında 2001-ci ilin iyun ayından başlayaraq monetar siyasət, statistika, tədqiqatlar, bazar əməliyyatları, kredit təşkilatlarının fəaliyyətinə nəzarət, ödəniş sistemləri, informasiya texnologiyaları, beynəlxalq əlaqələr, maliyyə idarəetməsi, nağd pulun idarəedilməsi, nəzarətin metodologiyası, insan resurslarının idarə olunması, daxili audit və lisenziyalaşdırma üzrə texniki yardımın göstərilməsi istiqamətində əməkdaşlıq əlaqələri formalaşdırılmışdır.

Həmçinin, Azərbaycanla İsveçrənin iqtisadi Məsələlər üzrə Dövlət Katibliyi (SECO) arasında uğurlu əməkdaşlığı xüsusi olaraq xatırlatmaq lazımdır. Dövlət Katibliyi artıq ilkin uğurlarını göstərən müxtəlif islahat proqramlarını dəstəkləyir. Onlardan misal kimi, daşınmaz əmlakın dövlət qeydiyyatı, əmlakın reyestr qeydiyyatına alınması və şirkətlərin təsisi üçün elektron xidmətlərin yaradılmasını göstərmək olar.

Cənubi Qafqaz üçün İsveçrə Əməkdaşlıq Strategiyası növbəti dörd il müddətinə əməkdaşlığın əsas istiqamətlərini müəyyən edir. Həmin strate-

giya əsas diqqətini diversifikasiya, ticarət və regional dialoq çərçivəsində əməkdaşlığın inkişafı, eləcə də ətraf mühit risklərinin idarə edilməsinə yönəldir. Hazırda Holcim konserni qeyri-neft sektorunda ən böyük xarici investorlardan biridir. Bundan başqa, çoxlu sayda İsveçrə şirkəti var ki, onlar iqtisadiyyatın müxtəlif bölmələrində (nəqliyyat, yeyinti sənayesi, əczaçılıq və s.) fəaliyyət göstərir.

Eyni zamanda, təhsil, mədəniyyət, kənd təsərrüfatı, turizm və digər sahələrdə də ikitərəfli əməkdaşlığın inkişafı göz qabağındadır. Hər iki ölkənin ən mühüm oxşar cəhəti onların tolerant siyasət yeritməsidir. Bern şəhərindəki İsveçrə Dinlər Evinə Azərbaycanın İsveçrədəki səfirliyinin təşəbbüsü və "Dinlər Evi - Mədəniyyətlərin Dialoqu" qurumunun birgə təşkilatçılığı ilə "Multikulturalizm və mədəniyyətlərarası dialoq: İsveçrə və Azərbaycan modelləri" mövzusunda konfransın keçirilməsi buna əyani bir nümunə ola bilər.

Konfransda, həmçinin, "Azərbaycan - tolerantlıq məkanı" adlı sənədli film nümayiş etdirilmişdir. Konfransın ardınca "Azərbaycanda dövlət-din münasibətlərinin xüsusiyyətləri" mövzusunda sərgi təşkil olunmuşdur. Həmçinin iştirakçılara milli mətbəximizin nü-

munələrindən ibarət ziyafət də verilmişdir.

İsveçrənin hər bir uğuru Azərbaycanda rəğbətlə qarşılanır. 1996-cı ildə Bakıda Avropa kuboku (UEFA) uğrunda yarışlarda İsveçrə-İngiltərə matçına həsr olunmuş poçt markası buraxıldı. Ümumiyyətlə, iki ölkə arasında idman sahəsində əlaqələr də ürəkaçandır.

İsveçrə erməni təcavüzündən zərər çəkmiş Azərbaycan rayonlarındakı məktəblərin bərpası üçün, eləcə də Bakının su təchizatının yaxşılaşdırılması məqsədilə qrantlar ayırmışdır.

İsveçrə özünün çoxmədəniyyətli cəmiyyəti ilə xarakterizə olunur. Bu amil qarşılıqlı əlaqələrə də özünün müsbət təsirini göstərir. İsveçrə, eyni zamanda, Azərbaycanın inkişafında maraqlı bir dövlət olduğunu da ortaya qoymuşdur. İki ölkə arasında bir çox sahələri əhatə edən əlaqələrin mövcudluğu da bunun bariz göstəricisidir. Hazırda Azərbaycan və İsveçrə bir-birini real tərəfdaş kimi qəbul edir. İnanmaq olar ki, bu tərəfdaşlığın daha da güclənməsi Avropada və Cənubi Qafqazda sülhə və iqtisadi tərəqqiyə, insanların rifah halının yüksəlməsinə müsbət təsir göstərəcəkdir.

Atamoglan MƏMMƏDLİ,
BDU-nun dosenti.

